

Essé de dóve ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) tacs'a 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Inainte de Sinodu!

Ne aflamu in restimpulu meditatiuneloru sante, numitu p aresimie, in acelu restimpu candu Cristosu se pregatea pentru incoronarea actului de rescumperare alu genului o menescu. Crestinii cei buni petrecu cu postu si rugatiuni, ca se fie curati la diu'a cea luminata a invierii Domnului. Mare insemnetate are acést'a pentru noi. Elu este deodată si restimpulu in care trebuie se ne cugetamu si se ne pregatimu la cele ce avemu de facutu si inplinitu pe sinodulu deja convocat la Dumineca Tomei, o serbatóre acést'a de aseminea santa pentru biserice'a nóstra nationala. Acést'a impregiurare va pune la cugetari serióse pe fiecare membru sinodalu cu judecata matura si consciu misiunei sale.

Lucrarile sinodali de pana aci sunt fructele unei vieti tinere a autonomiei nóstre bisericesci, fiindu noi in dreptu a asceptá rezultate mai mari dela cele viitórie sínóde.

Deosebi asteptamu, ca sinodulu de estu timpu se faca mai multu, decâtu ce a facutu sínódele de mai nainte. Acést'a o pretinde imperiosu de o partesí situatiunea in care ne aflamu. Invetiamentulu poporalu preocupa astadi pre toti ómenii luminati si interesati de inaintarea poporului, si va trebui sinodulu nostru se-lu iee in socotintia nainte de tóte.

Bunastarea invetiamentului depinde in prim'a linia dela corpulu invetiatorescu. Insa nu trebuie se uitamu cá in partile eparchiei nóstre se afla comune asia de slabe, cari dóra nici pre langa cea mai mare bunavointia nu sunt in stare a provedea invetiatoriulu lor cu salariulu cuviintiosu, si pana ce acést'a pedeca nu o vom delaturá óre-si cumva, nu multu potemu contá la progresu.

In tóte impregiurarile multu póte naintá caus'a invetiamentului inspectiunea cea buna a scoliloru. Pana candu scolile a statu sub inspectiunea protopopiloru s'au aratatu banuieli, cá invetiamentulu stagnéza. Astadi in numerulu inspectoriloru laicii prevaléza si inspectiunea e inca si mai rea, celu pucinu vocile unor'a din publicu asia arata. Sistem'a actuala de inspectiune va trebui dara ca in sinodulu ce vine, se sufera reforme si schimbari radicali.

Institutele, celu teologicu si preparandialu, de aseminea reclamu organizare. Si inainte de tóte va trebui se se întreprinda cladirea edificieloru trebuintióse pentru aceste institute. In câtu privesce organizarea teologiei, ca se avemu preoti bineformati este neaperatu de lipsa: infiintiarea unui internatu pentru teologi, cari si altcum de trei ani incóci suni fórté pucini la numeru. Modalitatea de dupa care s'ar potea infiintiá atare internatu nu este asia grea precum se pare la prim'a gandire. La inceputu, pana candu pentru acést'a amu avea unu fondu anumitu, s'ar potea eiectá asupra fiacarui elevu o anumita tacsá anualá, catra carea mai adaugendu din fonduriloru disponibile câtu s'ar mai recere, am avea internatu, am

avea alumneu, si teologii nostri atunci pe campulu sciintieloru ar face cu multu mai mari progrese, de câtu in presinte.

Ce a impedeatu adeseori resolvirea unor probleme de interesu pentru noi, a fostu multele discusiuni de „lana caprina”, oratoriile lungi ale deputatiloru nostri, cari discuta óre intregi lucruri, ce intr'o buna intielegere se potu sulevá in câteva minute. Astfeliu siedintiele sinodului eparchialu tienu mai in totu anulu 7 — 10 dile, facendu diecesei prin acést'a spese enorme.

Din punctu de vedere economicu, ar' fi cu scopu, ca comisiunile censoratorie ale senatelor consistoriali, se se intrunésca nainte de sinodu pentru esaminarea reporteloru dela singuraticele senate. Cea ce ar mai inpuciná si din siedintiele sinodali. Si a nume s'a vediutu, cá censurarea acestoru reporte dau sinodulu mai multu de lucru, si mai alesu comisiuniloru sinodali, cari in câteva óre se punu a censurá reporturile, ce merita o studiere speciala.

Despre dotatiunea preotiloru s'a scrisu si s'a vorbitu, atáta, in câtu astadi ea a devenitu o cestiune preadodiosa la multi, si asia o lasamu in bunavointia sinodului, fora vr'unu comentariu ulterioru; totusi parerile ce ni vinu in acést'a privintia nu le potemu ignorá, ci le vom pune naintea publicului, căci numai prin lamuriri diferite vom ajunge rezultatulu ce dorimu.

Un'a dintre cestiunile mai momentóse, carea va trebui resolvita definitivu in sesiunea acést'a sinodala, este *administrarea fonduriloru comune bisericesci*, accentuata deschilinitu de catra Preasantia Sa dlu Episcopu in convocarea sinodului ordinariu alu a. c. In acést'a privintia s'a facutu si unu *proiectu de regulamentu*, asupra caruia ni rezervamu dreptulu a reveni cu alta ocaziune. Atáta insamnamu cá caus'a fonduriloru bisericesci atinge fórté tare interesele diecesei nóstre si cauta a fi bine studiata.

Aceste resumandule tragemu atentiunea deputatiloru nostri sinodali asupra lor, ca luandule in socotintia, se nu le tréca cu nepasare, amenandule dela o sesiune sinodala la alta. Poporulu nostru, doresce se véda si elu fructele autonomiei sale bisericesci, doresce se véda progrese, de dupa sacrificiele ce le face in folosulu bisericei. Altcum noi avemu firma sperantia cá lucrarile sinodali, de aci nainte vor luá cu totul alta directia, vor luá directia carea o pretinde firea lor.

Ca bas'a tuturoru progreseloru nobili, s'a consideratu si se considera: armonia, fratieta si iubirea reciproca. Aceste frumsetie crestinesci trebuie se le aiba in inim'a lor si deputatii nostri sinodali, cu atátu mai alesu căci sunt membrii unei corporatiuni in midiloculu carei'a presidiéza nevediutu spiritulu santu!

Isusu Salvatoriulu lunei.

(Finea.)

Partea III.

Isusu esemplulu vietii noastre.

„Arata-mi Dómnne calea în care voi merge căci spre tine a nădăduitu sufletulu meu“ (psal. 142—8). Acést'a o poftescă fié care crestinu, care cu pocaintia se întórce catra Dúmnneieu. După ce umblându pe calea cea pecatósă au cunoscutu urmarile cele reutatóse acum caută calea cea bună carea conduce la Dúmnneieu. — Cu totu dreptulu ar potea dice cineva, că aici n'aveu nimicu de întrebatu; căci calea spre bine cu totulu în alta directiune merge facia cu calea care conduce spre pecatu. Deci pecatosulu ca se-si póta aflá calea ce duce spre fapte bune, — afara de curátirea de pecato are lipsa de luminare, cu ajutorulu careia în viitoriu se póta umblá pe calea cea fericita. Deci dice psalmistulu: „Arata-mi Dómnne calea în care voi merge“ (psal. 24—4.) La eschiamarea acést'a ni respunde Mantuitoriulu nostru Isusu Cristosu „Eu sum calea vietii si a adeverului“ (Ioanu 14—6 „Cine me va urmă nu va umblá neci candu în întunerecu, ci va avea lumin'a vietiei,“ (Ioanu 8—12). O ce instructiune bună e acést'a pentru unu pecatosu, care nu scie catra cine se întórce, candu de o parte încungiura iadulu, éra de alta parte nu cunosce calea conducatoria la ceriu. Cristosu e calea, conducatoriulu si calauzu: căci singuru dice: „Pilda v'amu datu voue, că cumu amu tractatu eu cu voi, asiá si voi se tractati cu altii.“ Cristosu spre ce au îndemnatu pre altii singuru au efectuitu, fiindu celu dintai, carele au invetiatu cu cuventulu si cu fapta; si precumu trebuie se credemu aceea ce au invetiatu asiá trebuie se facemu si noi aceea ce elu au facutu. Aceste le poftescă dela noi dicandu „Cine voiesce a veni după mine, se se lapede de sine, si se ia crucea si se vina după mine.“ (Mat. 16—24.)

Deci sufletelu meu déca voiesce a sci calea pe carea se umbli, ca se traiescu o vietá liniscita; éta calea nu e departe de tine, ea sta innaintea ochiloru tei; privesce la Cristosu, si urmédia esemplulu care ti l'a datu. Déca pana acum ai aspiratu la ceva demnitate, renume bunu, privesce la Cristosu, care în 30 de ani a traitu retrasu în singurătate, care se indepartédia, candu voiescu alu proclamá de rege; care se apléca la piciórele Apostoliloru sei si ca Domnu servece serviloru sei, care suferu cu sufletu liniscitu tóte batjocorile; „Invetiati dela mine dice Isusu căci sum blandu si smeritu“ (Mat. 11—29). Déca ai locomitu la bunuri pamentesci, déca ti-a placutu comoti'a si vietá liniscita; déca te-ai îngrozitu de lucru; privesce la seraci'a lui Isusu, care din elemosina traciescu simplu si în miserie, care n'are unde se-si plece capulu spre odihna; privesce la vietá lui cea plina cu lucru, cumu se-ostenesce în calatori'a cea multa ca se dobândesca sufletele ómeniloru, cum vestesce Evangeli'a sa tóta diu'a si priveghiédia tóta nóptea în rugatiuni. Déca ai pofta spre mancare si beutura, cugeta la postulu lui Isusu Cristosu, care l'a ținutu 40 de zile, ia crucea pe umeri si urmăda lui, căci care urmăda lui nu umbla neci candu în întunerecu căci „elu e calea, adeverulu, vietá“ (Ioanu 14—6). Ce au invetiatu au aretatú în fapta: „Privesce si urmédia esemplulu care ti s'au aretatú tie.“ (Moise II. v. 25—40)

Isusu Cristosu imperatulu ceriului chiama la sine pre supusi sei, pre cari ii-au mantuitu cu scumpu sangele seu, — pre aceia, cari suntu datori a face tóte, câte demanda elu, căci în botezu i-am promisú supunere si smerire. Pre toti i chiama, si pre cei mai desfrantati, ma si pre aceia, cari pana aci i-a fostu inimici. Elu i chiama, fora a ii silí, căci Elu nu silesce pre nime-ne, lasa pre fiesce care după voi'a s'a. Spre ce ne chiama elu pre noi? În contra inamiculu, carele umbla totu în gîrulu lui, si e mai mare inimicu alu nostru decâtu alu lui, în contra duchuriloru necurate, cari umbla se amagiasca sufletele ómeniloru, deci spre acésta lupta ne chiama regele ceriului, conducatoriulu pacií Isusu Cristosu cu crucea în mana dicandu: „Cine voiesce a veni după mine se se lapede de sine, si se ia crucea sa si se vina după mine.“ (Mat. 16. — 24.)

Cine nu voiesce a urmă acesteí provocari? Calea nóstra nu va fi asiá plina de gîli si spini, paharul nostru nu va fi neci candu asiá de amaru casi alu lui. — Dar elu voiesce, ca si noi se gustamu din acestu paharu, se-i urmamu calea suferintelor ca se luamu si noi parte în suferintele lui; căci celu ce voiesce cu elu a se prémari, dimpreuna cu elu trebuie se si suferu.

Isuse Mantuitoriulu meu si esemplulu vietii, căti pecatosi asemenea mie s'au facutu santi, căci ti-au urmatu esemplulu teu în tóta vietá lorú; o cătu se deschilinescu vietá mea de a ta. Eu sum crestinu căci m'am botezatu, si credu tóte acele ce le ai facutu, me ținuu fericitu că sum crestinu, si despretiuescu tóte acele invetiaturi cari se aradica în contr'a invetiaturiloru dreptu

ale bisericeí tale. Pana acumu amu portatu colórea lunei, acumu primescu a Mantuitoriulu. Asia Isuse si imperatu alu meu! pre tine voiescu a te urmă ori unde vei merge; pe muntele Tavorului tocmă asiá voiescu a te urmă, ca si pre înaltimea Golgotei; tocmă asiá voiescu a luá parte în bucuria ca si în suferintie. De órace tu ai despretiuitu lumea, neci eu nu o potu iubi mai multu, ma neci eu nu poftescu ca se fiu iubitú de lume. De órace tu atâte suferintie ai rabdatu, neci eu nu poftescu mai multu onoruri. De órace tu ai muritu pre cruce, neci eu nu voiescu a traí fora de dens'a. Deci se urmamu lui Cristosu, se ne desbracamú de hain'a pecatului si se ne imbracamú în hain'a luminei,

Se traimu cu Cristosu se murimu cu Isusu, căci elu e domnulu si Ddieulu nostru afora de densulu nu avemú mantuitoriulu. Aminu.

imitat.
Vasiliu Olaria,
clericu. cur. III.

PROTOCOLULU

Siedintiei a II. ordinaria,

ținuta din partea Epitropiei provisorie pentru administratiunea fonduriloru bisericesci si scolarié comune dieceselorú Aradu si Caransebesiu.

Aradu 8/20. Februaru 1874.

Presenti:

Presedintele substitutu: Dr. Atanasii Siandoru din Aradu
Membrii: Dr. Paulu Vasiciu din Temisiór'a, Georgiu Vasileviciu din Sirí'a, Ioanu Suciu din Socodoru, Iulianu Ianculescu totodata si controloru, din Lugosiu, Ioan Popoviciu Desseanu totodata si jurisconsultulu si Ioanu Moldovanu totodata si contabilu; ér Notariu Petru Petroviciu,

Nr. 34. Contabilulu Epitropiei presinta aretarea specifica despre detori'a Dómnnei Iuli'a - Popa Costa în interese restante de 307 fl. 25 1/2 cr. v. a. pana la 31 Decembre 1873

Carea aretare se comunica numitei Dómnne prin, plenipotentiatulu ei D-lu Alessandru Stojacskovics consiliariu reg. de sectiune în Ministeriulu de interne cu provocare ca sum'a espusa se o depuredie. —

Nr. 35. Administratiunea cassei presinta specificarea în capitalu de 1050 fl. si interese restante de 534 fl. 48. cr. inca dela anulu 1866 a Nataliei Ioanoviciu din Gyulvész în suma totala a detoriei de 1584 fl. 48. cr.

Care specificare dinpreuna cu obligatiunea si cu tóte actele anesate se estrada jurisconsultulu pentru improcesuarea numitei detorasie, cu atátu mai vertosu, căci densa la provocarea facuta sub Nr. Esib. 33. ex 1873, inca nu s'a dechiaratu. —

Nr. 36. Obligatiunea intabulata despre imprumutulu acordatu lui Manuila Siclovanu din Pecica-romana sub Nr. esib 76. Sied. X 83. ex 1873, după opiniunea jurisconsultulu aflanduse în ordine

Administratiunea cassei e avisata a estradá suplicantelu sum'a acordata de 400 fl. v. a. detragendu interesele eveninde pe 1/2 de anu; ér actele a le petrece în contabilitate.

Nr. 37. De asemenea si obligatiunea lui Petru Siclovanu din Pecica-romana despre sum'a imprumutata de 500 fl. v. a. aflanduse în ordine

Se resólve ca sub Nrulu precedinte.

Nr. 38 Obligatiunea lui Trifu Iorgoviciu din Aradu, despre imprumutulu acordatu sub Nr. Esib. 87. Sied. I. pr. 5. ex 1873 în suma de 1000 fl. aflandu-o jurisconsultulu în ordine

Cass'a e avisata a escontentá sum'a pe partea suplicantelu detragendu interesele eveninde pe 1/2 de anu: ér actele a le petrece în cartea de contabilitate.

Nr. 39. La rugarea lui Ioanu Suciu din Sombateni pentru acordarea unui imprumutu ipotecariu de 200 fl. — după opiniunea jurisconsultulu aflanduse actele în ordine.

Sum'a ceruta numai pe lenga aceea speciala conditiune se va acordá suplicantelu déca va produce:

- 1) documentu despre estabularea sarciniloru de sub C 1/4 si C 1 din cartea funduaria,
- 2) déca si-va asecurá edificiele în contra focului, producendu politi'a de asecuratiune,
- 3) ér obligatiunea déca o va subscrie si soci'a sa Rus'a nascuta Mia si astfelu subscrierile ambiloru legalisate naintea ju-

detiului regescu cercualu si obligatiunea intabulata la locul primu: producendu si unu nou estrasu din cartea funduaria conformu §. 35 din Regulamentu. —

Cu privire la acestu decisu comembrulu *Iulianu Ianculescu* face obiectiune facia de procederea urmata pana acuma in privinti'a petitiunilor neadjustate conformu recerintieloru prescrie in §. 30. alu Regulamentulu, cari ar trebui simplaminte se se reiciedie, ér se nu se dee informatiuni partiloru cum se si-suplinésca defeptele subversante, si prin acést'a singura Epitropi'a se si sporésca lucrulu scripturisticu. —

Nr. 40. La suplic'a lui *Iancu Ciorau* din *Sombateni* pentru unu imprumutu ipotecariu de 400 fl. aflandu jurisconsultulu actele in ordine si conformu recerintieloru

Imprumutulu cerutu se acórda inse cu aceea conditiune: ca suplicantele mai intaiu se estabuledie sarcinile ipotecari de sub C. 5. 6. din estrasulu cartii funduaria si se-si asecuredie edificiele in contr'a focului, apoi facendu acést'a — obligatiunea alaturata se o subscie legalisandu-o concernintelu judetiu regescu cercualu si intabulandu-o pe langa unu nou estrasu alu cartii funduaria, din care se se védia estabularea sarciniloru amintite si intabularea sumei acordate, — dinpreuna cu politi'a de asecuratiune se o presinte aicia conformu §. 35. din Regulamentu.

Nr. 41. Suplic'a lui *Ioanu Mateiu* locutoriu in *Covansintiu* pentru unu imprumutu ipotecariu de 300 fl. aflandu-o jurisconsultulu in ordine

Imprumutulu cerutu ér numai asia se acórda suplicantelu ca mai intaiu se estabuledie sarcin'a de sub C. 3. din estrasulu cartii funduaria si se-si asecuredie edificiele ipotecari contr'a focului apoi obligatiunea alaturata se o subscie dinpreuna cu soci'a sa *Flóre* nascuta *Furdea* ca detori'a solidaria legalisandu-o si intabulandu-o conformu §. 35. din Regulamentu, se produca unu nou estrasu din cartea funduaria.

Nr. 42. De asemenea si suplic'a lui *Flore Zichi* si a sociei sale *Eca* nascuta *Boi* din *Sombateni* pentru unu imprumutu de 400 fl. aflandu-o jurisconsultulu in ordine, la propunerea densulu

Se incuviintiédia, inse ér cu aceea conditiune ca petentii se estabuledie sarcinile ipotecari de sub C. 1. 2. 10, si se-si asecure edificiele contr'a focului, apoi facendu acést'a, — obligatiunea alaturata subscisa si intabulata conformu §. 35. din Regulamentu se o produca dinpreuna cu unu nou estrasu alu cartii funduaria.

Nr. 43. La suplic'a lui *Nica Zichi* din *Sombateni* pentru acordarea unui imprumutu ipotecariu de 200 fl. aflandu jurisconsultulu actele in ordine, la opiniunea sa

Imprumutulu cerutu se acórda pe partea petentelu, dar' ér cu conditiunile espuse la suplicantele de sub Nr. precedentu.

Nr. 44. Fiindu la ordinea dilei petitiunea comunei bisericesci romane gr. or. din *Socodoru*, pentru acordarea unui imprumutu ipotecariu in suma de 5000 fl. v. a. pe scopulu edificarii unei a dóu'a scóle de acolo, la propunerea jurisconsultulu in meritulu acestei petitiuni se enuncia cumca:

Deórece petitiunea e adjustata conformu Regulamentulu § 30 si ipotec'a oferita adeca: dóue sessiuni de pamentu complete si teritoriulu pasiunei comunale de 3874 $\frac{154}{1600}$ jugere in valóre de 587.350 fl. luate la cartea funduaria sub Nr. prot. 232 a comunei *Socodoru*, e destulu de corespundiatória cu tóte ca acést'a ipoteca se mai afla inca insarcinata cu 50000 de franci, totusi de órece Regulamentulu de procedere in § 29. numai acolo pretinde intabulare la locul primu, unde imprumutulu se concede pana la jumetate a valórei ipotecaria: dreptaceea

Imprumutulu cerutu in suma de 5000 fl. v. a. mai vertosu din aceea consideratiune se acórda pe partea comunei suplicante, pentru cá e meritulu spre edificarea unei scóle confessionale rom. gr. or. in aceeași comuna, inse suplicant'a comuna bisericesca e indrumata ca nainte de redicarea acestei sume, afara de documintele déjà acludate la petitiune se mai produca:

a) decisu consistorialu relativu la aprobarea planulu de edificarea scólei cestiunate si licenti'a pentru acoperirea speseloru edificarii prin acést'a operatiune de imprumutu;

b) protocolulu corporatiunei representative a comunei politice autenticatu din partea preturei cercuale politice, ca plenipotentia pentru membrii cari voru subscie obligatiunea conformu § 35 din Regulamentu si cari in numele si pe partea comunei voru primi banii;

c) obligatiunea intabulata in cartea funduaria dinpreuna cu documintele anesate la suplica, si anume: cu protocolulu corpulu reprezentativu comunu; decisu lu jurisdictiunei comitatense si sus'amintit'a plenipotentia;

d) Efteptuinduse acést'a, cei destinati pentru primirea baniloru voru presentá jurisconsultulu obligatiunea cu documintele intabulate amintite la punctulu precedentu dinpreuna cu noulu estrasu alu cartii funduaria, care se contiona intabularea, ér jurisconsultulu esaminandu aceste documinte conformu §. 36. din Regulamentu, opiniunea sa o va dá in prossim'a siedintia spre a se decide eliberarea sumei imprumutate.

Nr. 45. Rugarea lui *Demetriu Iorgoviciu* si a sociei sale *Iuliana* nascuta *Mregea* din *Aradu* pentru intregirea imprumutulu ipotecariu acórdatu déjà prin decisu de sub

Nr. Esib.	86. ex. 1873.
Sied. I.	prt. 4 ex. 1874.

 la o suma nominala de 2000 fl. v. a. luanduse la pertractare, la opiniunea jurisconsultulu incuviintianduse

Sum'a ceruta de 1000 fl. v. a. ca intregire la sum'a déjà acordata ér de 1000 fl. v. a. pe partea petentiloru se acórda; despre ce densii in legatura cu decisu provocatu mai susu se incunoscintédia spre a-si face, subscie si intabulá obligatiunea in sensulu §. 35. alu Regulamentulu, carea apoi pe langa unu nou estrasu din cartea funduaria, — care se contiona intabulatiunea imprumutulu de 2000 fl. v. a. se o presinte jurisconsultulu spre esaminare conformu §. 36. din regulamentu si opiniunare in prosim'a siedintia.

(Finea va urmá.)

Monastirile romane in urm'a secularisarii.

Tóta lumea a aplaudatu la actulu seculariserii monastiriloru romane, dar precátu secularisarea a fostu buna in principiu, pre atátu trebuia se fia bine-facátore in rezultate. Din cele ce vedemu inse si din starea deplorabile si ruinátore in care au ajunsu monastirile la noi, constatamu cu durere cá actulu secularisarii nu a respunsu cátsu de pucinu la dorinti'a fundatoriloru nici la aceea a donatoriloru si autoriloru secularisarii; cáci mai tóte monastirile Romaniei, chiar cele cu venituri mari, precumu este santulu George din centrulu capitalei care are unu venitu anuale de vre o 30,000 galbeni, santulu Stefanu din colórea de Negru, Plumbuita, si atátea altele se afla asta-di intr'o stare miserabila si se ruinéza pe tóta diu'a fóra ca guvernulu séu municipalitatea se ia vr'o mesura pentru repararea si conservarea loru, conformu dorintiei fundatoriloru si a donatoriloru acestoru lacasiuri sante.

De ce óre atát'a nepasare si atát'a neglijentia pentru stabilitamentele publice, pentru institutiunile nationale lasate inse in eritagi de strabunii nostri si care au fostu asilulu limbei, religiunii si nationalitatii romane? De ce guvernulu nu ia masuri pentru restaurarea loru, celu pucinu in starea primitiva, si celu pucinu a celoru avute?

Facemu de o camdata aceste intrebari si asceptamu repararea reulu, cu sperantia ce avemu cá guvernulu actuale, ca crestinu si romanu va face se inceteze o stare de lucruri care este unu scandalu si o rusine pentru o tíera avuta si productátore precum este Romania.

Cáci in altu-felu s'ar justificá proverbulu romanu care dice: Buna tíera rea tocméla.

(Reforma)

Nr. Esib. 62. x 1874.

Epitr. fond.

Insciintiare

Catra pl. tit. domni membri ai *Epitropiei* provisorie pentru administratiunea fonduriloru bisericesci si scolarie comune dieceseloru de *Aradu* si *Caransebesiu*.

Nepotendu-se terminá reportulu si computulu generalu despre administratiunea fonduriloru pe terminulu *siedintiei plenarie defptu pe joi'a viitoria in 7/19. l. c.* pl. tit. domni membri se face cunoscutu: cá acést'a siedintia plenaria nu se póte tiené atunci, ci se amena pe 4/16. Aprile a. c. la care se voru invitá toti pl. tit. membri anume; ér joi in 7/19. l. c. se va tiené numai siedintia ordinaria lunaria.

Administratiunea fonduriloru bisericesci si scolarie comune dieceseloru de *Aradu* si *Caransebesiu*.

Aradu, 1/3. Martiu. 1874.

Presiedinte substitutu:
Dr. Atanasiu Sándor.

Notariulu Epitropiei:
Petru Petroviciu.

VARIETATI.

□ (Advocatu nou.) Dlu *Ioanu Belesiu*, advocatu in legilo civile si cambiale, si-a deschisu cancelari'a advocatuala in *Aradu*, strad'a tiarcei (szarka utca) Nr. 12. Cu bucuria salutamu pre junele advocatu in midiloculu nostru, in a carui persóna poporulu romanu din acestu comitatu a castigatu unu bunu luptace si aparatoriu nationale.

× Hirotoniri. *Nicolau Tamasiu*, in 23 Februaru st. v. a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fiitorulu parochu in comun'a Cheriu, langa Oradea-mare. *Lazaru Gherlanu*, in 24 Febr. st. v. a. c. s'a hirotonitu intru preotu, ca fiitorulu parochu in comun'a Cusiisu, in partile Beinsiului.

≡ „*Legile bisericesci*” de Meletiu Dregheciu, despre cari l'aramu notitia in Nr. 9 alu f'iei n'ostre costa 1 fl. exemplariulu si dupa 10 esemplare se da 1 rabatu. Venitulu curatu e destinatu in folosulu infintandului fondu pentru veduvele preotese sermane. Se p'ote capeta la Cancelari'a episcop'esca din Aradu, la Reverendis. DD. protopresviteri tractuali, la autorulu in Temisiór'a, si la librariile: Adolfu Auspitiu in Lugosiu, si Carolu Chereru in Oraviti'a.

✓ „*Orientulu Latinu*” este titlulu unui nou diuariu romanescu politicu, ce apare la Brasiovu sub directiunea Domniloru *Teofilu Francu*, *Arone Densusianu* si *Dr. Lapadatu*. Pretiulu abonamentului pre anu este 10 fl. v. a. si apare de doue ori in septemana: Miercuri'a si Sambata. Barbatii ce sunt in fruntea acestui nou diuariu, toti barbati de renume si litere ni tindu speranti'a, ca „*Orientulu Latinu*,” va sci corespunde pe deplinu titlului seu frumosu. Preste totu partea literaria, precum din Nr. 1 se vede va da cea mai interesanta si placuta materia pentru publiculu cetitoriu.

= (*Bibliografia*). Au aparutu de sub tipariu „*Incerari*” in Literatura de *A. Lapadatu*, professore in Brasiovu, unu opu care in vr'o 200 pagine cuprinde multe poesii de obiectu eminentu nationale. „*Tribunulu*”, drama in trei acte care face partea ultima a acestui opu, arata ca autorele este o acuisitiune insemnata pe campulu literaturii n'ostre nationale. Se afla de vendiare la autorulu in Brasiovu. Pretiulu 1 fl. v. a. pentru unu esemplariu.

Post'a Redactiunei.

Dlui. I. Groz'a in Cabesci. „*Lumin'a*” este organu oficiale, si in intiele-sulu §-lui 6 din program'a statorita de sinodulu eparchialu, comunele bisericesci sunt indatorate a o prenumera, si ne miranu cum domni protopopi din partile bihorene sunt asia nepasatori facia de acestu organu oficiale. Pentru portarea nemorala a preotului, adresativa la scaunulu protopopescu, caci nemorala nu trebuie suferita nici pre unu minutu.

Dlui. N. Boitiu in S. Miclausiu. Dta nu ne ai incunoscintiatu despre stramutarea domiciliului. Astfelu f'oi'a ti-s'a trimisu ca mai nainte la Ripa. Cu tote aceste numerii reclamatii ti-s'au speditu. Restanti'a din anulu trecut?

CONCURSU

3

pentru vacant'a statiune invetiator'esca din Temesiest, pana in 25. Februaru, a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: 100. fl. v. a. 5. sinice de grau; 5. sinice de cucurudiu, 70 portione de fenu; 10. orgii de lemne cuartiru cu gradina.

Recurentii au a-si tramite recursele lorului dlui inspectoru in Tótvárad. Temesiest, 3. Februaru. 1874.

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu inspect. cerc. de scóle **Vasiliu Belesiu.**

CONCURSU

3

pre statiunea invetiator'esca rom. ort. conf. din *Zimbru* inspectoratulu Iosasiului, cu carea sunt impreunate urmato'ieel emuluminte, si anume: In numerariu 157. fl. 50. cr. v. a. 5. cubule de grau; 5. de cucurudiu; 12° de lemne din cari are a se incaldi si scol'a; cortelu liberu cu gradina de legume.

Doritorii de a ocupa acestu postu, sunt avisati a-si instrui recursele lorului cu documentele recerute in sensulu Statutului, organic, apoi intitulate catra comitetulu parochialu, ale adresá concernintelu inspectoru scolaru cercuale in Iosasielu ultim'a posta Gurahoncz, — pana in a 9. Martiu st. v. a. c. in care di va fi si alegerea, — avendu respectivii aspiranti in acestu restimpu a se presentá la sant'a biserica, spre a-si demústrá desteritatea in cantari si tipicu. —

Zimbru la 11 Februaru 1874

Comitetulu parochialu:

In contielegere cu mine. **Ioane Munténu** Insp. scol. cerc.

Cu tipariulu lui **Stefanu Gyulai**. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru interim. **Vincétiu Mangra.**

CONCURSU

2

pentru urmato'ieele statiuni invetiatoresci: din cerc. inspector alu Luncii (comitatulu Bihorului)

1. *Chislazu* cu salariu annalu 48 fl. 24 cubule de grau 10. jugere de pamentu aratoriu 2. stangeni de lemne, din care se incaldiesce si scol'a, veniturile cantoralu.

2. *Soldobagiu* — 90 fl. v. a. 11 cubule de grau, 3 jugere de pamentu aratoriu 2 stangeni de lemne, veniturile cantoralu.

3. *E. Fancie'a* 40 fl. v. a. 8 cubule de grau 5 jugere de pamentu aratoriu, 3 stangeni de lemne si veniturile cantoralu.

4. *Abramulu* sup. 20. fl. v. a. 10 cubule de grau, 16 jugere de pamentu aratoriu.

5. *Ilteu* 20 fl. v. a. 12 cubule de grau 5 jugere de pamentu aratoriu, 3 orgii de lemne si veniturile cantoralu.

6. *Suiugu* 40. fl. v. a. 8 cubule de grau 5 jugere de pamentu aratoriu, 3 st. de lemne si veniturile cantoralu.

7. *Chiribisiu* 50 fl. v. a. 12 cubule de grau 2 jugere de pamentu aratoriu, 4 orgii de lemne pentru incalditu si veniturile cantoralu.

Competintii au a-si trimite recursele adresate comitetului parochialu — la subscrisulu pan in finea lui Februaru a. c.

Oradea-mare, 1 Februaru, 1874.

In contielegere cu comitetele parochiali. **Petru Suciu** insp. cerc. de scóle.

CONCURSU

2

Prin decisiunea venerabilului consistoriu plenariu gr. or. din Aradu, de datulu 5 fauru a. c. Nr. 1346 din anulu 1873 enuncindu-se reducerea ambelor parochii vacante din Ohaba-forgaciu intrun'a; si prin aceea anulandu-se alegerea de preoti, ce s'a fostu efectuitu acolo la 23. Septemvre 1873 pentru deplinirea acelor doue parochie: prin acést'a se deschide concursulu pentru deplinirea parochiei acum reduse, cu terminulu pana la 17. martiu a. c. in care di se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: un'a sesiune estravilana venitele stolaru dela intrég'a comuna biseric'esca, carea consta din 385 de case, cu o poporatiune de 1780 de suflete; afara de acea birulu: cate un'a mesura de cucurusu in bombe, dela fiecare casa

Doritorii de a ocupa acést'a parochia, sunt avisati, recursele lorului — adresate comitetului parochiale din Ohaba-forgaciu, — pana la prefaptulu terminu, a le susterne parintelui protopresviteru tractualu, *Georgiu Cratiunescu*, in Belintiu, post'a ultima Kiszetó.

Este de observatu, ca in list'a de candidati numai acci recurenti se voru primi, cari pe langa testimoniale despre studiale pregatitoria fi despre absolvirea cursurilor teologice, voru produce si testimoniulu de calificatiune pentru parochiele de frunte

Ohaba-forgaciu, 24 fauru 1874

Comitetulu parochialu gr. or. rom.

In contielegere cu mine; **Georgiu Cratiunescu**, protterulu tractualu.

CONCURSU

2

pentru deplinirea postului invetiatorescu in comun'a Chelmacu protopopiatulu si inspectoratulu Lipovei cu care sunt incopciate urmato'ieele emuluminte:

In bani 105 fl. pentru clisa, sare si lumini 42 fl., 24 meti grau, 24 meti cucurudiu, 4 jugere de pamentu aratoriu, 12 orgii de lemne din care se incaldiesce si localitatea scólei, cortelu liberu cu $\frac{3}{4}$ jugeru de gradina, si tacs'a dela imormentari unde va fi poftitu 40. cruceri.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au de asi tramite recursele lorului instruite cu testimoniu despre studiale pregatitorie, despre absolvirea cursului pedagogicu, despre depunerea esamenului de calificatiune cu succesu bunu, si despre portarea sa morala, adresate comitetului parochialu, la subscrisulu in Lipov'a, pana in 17 Martie v. a. c. candu se va tiené si alegerea. Si pana atunci au de a se presentá in una din domineci in s. beserica pentru de a-si aretá desteritatea in tipicu si cantare.

Chelmacu 17 Februaru 1874.

Comitetulu parochialu

in contielegere cu **Christoforu Giuchiciu** m. p. inspectoru cercualu de scóle.